

1915.

Nézem-nézem ezt a négy számjegyet. Két tiltó fa között egy bunkó. Csak az utolsó néz ki úgy, mintha egy — belekapaszkodásra alkalmas — rudat nyújtana felénk segítségül.

Vajjon nem csal-e meg?

Vajjon mi jót hozhat kárpótlásul mindazért, amit elődje, ez a pokol minden átkával sújtott 1914 az emberiségre zúdított?

Van-e? — lehet-e? — akkora győzelmi zászló a világon, amely eltakarhatná 1914 minden aljasságát, szégyenét? Lehet-e annyi jó és annyi jutalom a világon, amennyivel azt a tenger vért, könnyet, csalódást, gondot, nyomorúságot el lehessen 1000 millió emberrel feledtetni? Alig-alig hihetem.

Még ha győzünk is, még ha arannyal kövezik is 1915-ben Bécs, Berlin és Budapest utcáit, még ha kétszer aratnak is ebben az évben a nagy magyar Alföldön, minékünk nem; még akkor sem! Mert új generációk szülehetnek boldogságra, és kétségtelenül fognak is születni, de eggyel számolnunk kell nekünk, az 1914-ik esztendő gondolkozó fővel átélő generációnak, azzal, hogy töltsön bár *ezután* öröm, siker, avagy szerencse — csillogó» pezsgői bort a poharunkba, az a pohár, amiből ezentúl inni fogunk, az a pohár soha-soha többé nem lehet más, mint: csorbult és drótozott!

De miért kellett mindennek így történni? Miért haltak meg már eddig is tengeren és földön milliók és milliók? Miért romhalmaz annyi otthon? Miért ment tönkre annyi műremek? Miért vannak egész kórházak telítve nem csupán sebesült harcosokkal, de kolera-, hagymáz-, tetanus-beteggel, és telve van még más-
sal is: fiatal nőikkel és leánygyermek-

kel, kiket a betört ellenség állatiassága tett tönkre testben és lélekben.

Miért?

Egyszerűen azért, mert a férfiaktól vezetett emberiség zsákutcába jutott. Zsákutcába, amiből nincs más kiút, mint: fejvel a falnak.

H. Baumier:
A gyászoló újév.

Ma is, mint 44 évvel
ezelőtt . . .

Most már természetesen attól függ 1000 millió embernek jó vagy rossz sorsa, hogy melyik verekedő csapatnak lesz keményebb a koponyája azzal a buta fallal szemben.

Hogy mi, magyarok, nem tehetünk egyebet, minthogy hősiességgel neki feszítsük a homlokunkat, ez bizonyos! Meg is tesszük. Becsülettel. Lelkesedéssel; úgy, ahogy illik. Úgy, ahogy elvárhattuk a fajtánktól. Úgy, ahogy elvárhatta tőlünk Európa, akinek a békéjét mi vívtuk ki ezer éven át száz és száz csatában. A magyar hős. Ez — hála Istennek! — minden kétségen felül áll. Csakhogy nem itt van a kérdés súlypontja (mint ahogy nem Magyarország viselkedésén fordul meg a világháború sorsa). A kérdés súlypontja ez: miért kellett olyan eseményeknek jönni, melyek a mi hősi mivoltunkat ilyen alakban hozták felszínre, ahelyett, hogy ezt, a lelkünk kincsesházában őrzött óriás tőkét másképen gyümölcsöztettük volna; a civilizációhoz, a társadalmi fejlődéshez méltóbb munka által? De nemcsak mi, hanem mindazok, akik ma ellenségként állnak egymással szemben, feledve, hogy Goethe, Shakespeare, Tolstoj élt, és ígét hirdetett...

Miért...

Egyszerűen azért, mert azeoész föld államférfiainak bölcsessége — mintegy közakarattal — visszatasztotta az emberiséget ötvenezer esztendővel ezelőtti nivójára, életviszonyaiba. Vissza a troglodyta búvóhelyére: a barlangodúba. Igaz, hogy ezt ma lövészároknak nevezik, de a lényege ugyanaz, hiszen a bennelakók életének rugói ugyanazok, amik troglodyta őseié voltak: ravaszkodva védekezni, és amikor csak lehet: ölni, ölni, ölni.

Ha ez a cél, akkor bizony kár volt ötvenezeresztendei utat megtenni a barlanglakásból a hágai békepalotáig.

De vajjon boldog-e az ember ott, ahol hat hónap óta kénytelen dúvad módjára viselkedni? Nem vágyik-e vissza a hozzá méltóbb otthonába — melyet asszonykéz tett olyan kedvessé előtte?

Ha valaki egy könyvet írna e címmel: »Barlanglakástól az Otthonig«, az akarva, nemakarva, egyúttal a nő diadalmát, dicsőségét írná meg vele, de ha valaki úgy címezné munkáját, hogy: »Az otthonból a lövészárokb«, vajjon könyve volna-e a diplomaták és nagy politikusok dicshimnuszja? Nem merném remélni!...

1915 különböző jó és rossz titkai mellett egy előre tudott eseményt ígér nekünk magyaroknak: az általános választást. Természetesen ismét csak az asszony beleszólása, nélkül. Igazságos ez?

Ám ne csupán mi magyar asszonyok feleljünk erre, de feleljenek öt világrészben mindazok az anyák, feleségek és tönkretett gyermekleányok, akiknek életét összeroncsolták, törték a férfikézzel vezetett kormánykerek.

Szikra.